

Være at være Medlem af det Udvalg, som dengang blev nedsat, men som ikke fik nogen Betænkning færdig, skal jeg tillade mig at omtale nogle enkelte Bestemmelser i det foreliggende Lovudkast. Jeg skal ikke videre omtale Hovedvandsløbene eller de større Vandløb, da den Sag efter mit Kendskab til Forholdene allerede er udførligt uddebatteret, men der er et Affnit i Udcastet, som omhandler Afbenyttelsen af Vandet, med Hensyn til hvilket jeg maa være fuldkommen enig med den ærede Rigsdagmand for Sorø Amts 3die Valgkreds (Jonnesbeck) i, at den deri indeholdte Bestemmelse næsten er, om jeg saa maa sige, til ingen Nytte, da det slet ikke stiller sig saaledes for mig, at den er bedre end det, vi allerede have i den gamle Lovgivning. For det Første synes det efter § 14, som om Grundeierne, over hvis Eiendomme saadanue Vandløb gaae, som skulde forbedre deres Jorder, skulde i stor Udstrækning kunne afbenytte Vandet, men ved at gaae videre i Paragraphen, støder man strax paa Bestemmelser, som efter min Formening borttage den hele Betydning af en saadan Tilladelse. Det hedder nemlig, at, naar to Lodsieere, over hvis Eiendomme et Vandløb gaaer, ville afbenytte Vandet til Frugtbargjørelse af deres Eiendomme, da skal Den, som først prøver paa at afbenytte det, ved Landvæsenkommissionens Kjendelse godtgjøre, „at ikke anden Skade derved opstaaer end den Indskrænkning, som andre tilgrændsende Grundeieres Benyttelse af Vandet i lignende Stæde derved lider“. Jeg vil nu hendele det ærede Things Opmærksomhed paa, at denne Bestemmelse vist ikke er den heldigste. Naar en Mand vil afbenytte Vandet, og hans Medieer sætter sig derimod, uagtet de Grunde, han støtter sig paa, ikke have nogen Betydning, saa skal dog Befolkningen ved at tilkalde Landvæsenkommissionen hvile paa den Første, hvilket efter min Formening ikke er det Rigtige; thi det forekommer mig, at, naar Landvæsenkommissionen bliver tilkaldt og der falder Kjendelse i Sagen, da man Den, hvem Kjendelsen gaaer imod, have at betale Landvæsenkommissionen, men det bliver nu her, efter Paragraphens Bestemmelse, Den, som først vil afbenytte Vandet, og han skal godt-

gjøre, at der ikke er opstaaet nogen Skade derved, uagtet den Anden ikke i fjerneste Maade kunde drage enten Nytte deraf, eller lide Skade derved. Dernæst er der andre Hindringer, som ogsaa ere blevne omtalte af et Par ærede Talere, og deriblandt skal jeg tillade mig at nævne Vandværkerne, og da nærmest Vandmøllerne; de ere en meget stor Hindring for Afbenyttelsen af de mindre Vandløb; thi navnlig i den Egn af Jylland, hvor jeg har hjemme, have de fleste mindre Vandløb deres Udspring ved Vandmøllerne, og efter den allerede bestaaende Lovgivning, ligesom ogsaa efter det Udcast, der foreligger, kan jeg ikke skønne, at Brugen af Vandet til Jordens Frugtbargjørelse derved i mindste Maade bliver udvidet. Paa hvilken Maade denne Opgave kan løses, er jeg ikke i dette Sted enig med mig selv om, men jeg haaber, at der vil blive nedsat et Udvalg i denne Sag, som muligen efter nærmere Overvejelse vil foreslaae at indsatte andre Bestemmelser i denne Lov end dem, der her ere tilføjede; thi dersom det ikke kan skee, troer jeg slet ikke, at dette Affnit vil blive til nogen Nytte for de interesserede Parter, som skulle og ville afbenytte Vandet til deres Jorders Forbedring. Vi vide jo Alle, at Møllerne have fuldkommen Krav paa Vandet, og kunne fordrø, at Vandet skal have sit naturlige Løb; der maa ingen Hindring gjøres deri, og som Følge deraf kan heller ikke Noget bruge det til Overrisling af sine Jorder. Det er mig bekendt, navnlig hvor jeg hører hjemme, at der let reiser sig store Stridigheder af den Art, navnlig fordi det ligger i Befolkningens Bevidsthed, at den troer sig berettiget til at gjøre Brug af enhverformelt Ting, som findes paa dens Eiendom, og navnlig af det Vand, hvorom der her er Tale; det er ikke muligt at bringe Fleertallet af Befolkningen til den Erkjendelse, at Møllerne have fuldkommen Ret til Vandet; de troe, at de kunne gjøre Brug deraf, og de ere nu komne til den Bevidsthed, at det er et meget frugtbargjørende Middel; de synes, at det er rimeligt, at de maae have Lov til at bruge det, og at de som Følge deraf ikke maae afføres Retten dertil. Alt dette giver idelig Anledning til Stridigheder og Processer, og jeg troer derfor,